

1682

מדינת ישראל
הכנסת

ר.מ.

פ ר ו ט ו ק ו ל מס' 48/ב

מישם ועדה החוקה, חוק ומס'...

שהחקיימה ביום ב' ז' בניסן תשי"ז - 8.4.57 בטעה 10.30.

- השתתפו: נ. ניר - היו"ר
- ב. אזניה
- ה. בר-רב-האי
- מ. בגין
- י. הררי
- ש. יוניצ'מן
- ח. יהודה
- ט. רוזנברג
- י. טונמן

- מוזמנים: ח. כהן - היועץ המשפטי
- א. ירון - ממנה ליועץ המשפטי
- מ. אלון - משרד המשפטים
- ה' רוזנאל " "
- גב' ח. לנדאו " "

סדר-היום: חוק לתיקון תקומת עבודת עונשין.
חוק הכרה בנסקים זרים ואכיפתם.

היו"ר נ. ניר: אני נותח את הישיבה.

1. חוק לתיקון תקומת עבודת עונשין.

היו"ר נ. ניר: בנני הוועדה הנוסח המתוקן לחוק. הנוסח הזה הוצע כנסרה לחבר הכנסת יוניצ'מן, ואם הוא מתקבל, נשארת רק הסתייגות אחת.

הוחל: לאשר את נוסח החוק.

2. חוק הכרה בנסקים זרים ואכיפתם.

סעיף 3א.

היו"ר נ. ניר: ביקחנו מהיועץ המשפטי לתח לנו נוסח של הסעיף הנוסף שהחלטנו עליו אחרי סעיף 3.

א. ירון: "א) רשאי בית-משפט שלא להכיר בנסק חוץ אם ניתן במדינה חבה אין מכירים בנסקים של בתי-משפט בישראל".

"ב) לא ייאלץ נסק חוץ בישראל אם ניתן במדינה חבה אין אוכפים נסקים של בית-משפט בישראל זולת אם אישר היועץ המיניסטר לממשלה חיס צידוק לאכיפתה בנסיבות הענין".

נדמה לי שלמטה זה של חיקול הנסיבות האינסופיות המתאימה אינו היועץ המשפטי אלא בית-משפט אשר דן בענין.

ב. אזניה:

ומי יחבש זאת?

א. ידיו:

מי תדרוש לאכוף את נס-הדין.

מ. בגין:

אני מציע לנסח את נוסקה (ב) כך: "לא ייאכף נס חוץ של מדינה שבה אין אוכלוס - וכו' - אולם לני הצעת היועץ המשפטי ראוי בית-משפט, אף שאין הדדיות, לאכוף נס-דן - "וכו'".

ה. יוניצ'מן:

הצעתי לכתוב בסעיף 6(ב) במקום "לדחות" - "לקבל".

ט. רוזן:

אני רוצה להסנות את תחומת לב חברי הוועדה לסעיף 11(ב) בו יש הרואה כללית שאנסר לסנות מהכל בהסכמים, חוץ ממה שמנוגד לסעיף 6(א). אם אחט מחכווני לקבל את הנוסח המוצע עכשיו, יהיה צורך לשנות את סעיף 11(ב).

ד. בר-רב-האי:

אני מציע לקבל את הצעת ידיו בהיקון על תר הכנסת בגין. אז נוסלת הצעת ח"כ יוניצ'מן.

ס. רוזנברג:

אני מציע לקבל את סעיף ק' (א) בנוסח מקביל לזה של סעיף-ק' (ב).

אם לא התקבל הצעתי זו, אני מציע לנסח את סעיף ק' (א) כך שראוי בית-המשפט לני בקשת היועץ המשפטי שלא להכיר בנס-דין. אינני רוצה לתת דיסקרציה כזו לבית-המשפט, כי זוהי דיסקרציה מדינית ולא סיטורית.

א. ידיו:

אני כתוב "זולת אם", אין זה אומר שחייבני לעשות זאת. כך שאינני מקבל את ההערה הניסוחית של חבר הכנסת בגין. אני רוצה בכל זאת לשנות את הנוסח, צריך לשנות זאת גם בסעיף-ק' (ב) ולהוסיף "לני בקשת היועץ המשפטי" ואז הנוסח יהיה כזה: "(א) ראוי בית-משפט לני בקשת היועץ המשפטי שלא להכיר בנס חוץ אם ניתן במדינה שבה אין מכירים בנסקים חתי-מסוי בישראל; (ב) לא ייאכף נס חוץ בישראל אם ניתן במדינה שבה אין אוכלוס נסקים חל בתי-משפט בישראל, אולם לני בקשת היועץ המשפטי ראוי בית-משפט לאכוף נס חוץ אף אם אין קיים התנאי הנ"ל".

הוחלט:

לקבל את הסעיף הנוסח שיהיה עתה סעיף 4 בנוסח שהוצע על-ידי ה' ידיו.

סעיף 4.

ס. רוזנברג:

אני מציע בסעיף זה יוקת לסעיף שקיבלנו זה עתה.

א. ידיו:

אנסר להשאיר זאת לעריכה הסופית של החוק.

ד. בר-רב-האי:

ההגבלה לחמש שנים נכונה, אבל צריך להשאיר נתח למקרים יוצאים מן הכלל.

ה. יוניצ'מן:

במקרים רבים, דוקא בארצות הדדיות, עובדת חנייה עד שאנסר לקבל את נס-הדין. לכן חמט חנייה זה מעט. אך מה שלא נחליט, אני מציע לתת לאיזו איסמנוציה. אולי לרו"הד ששאו

ה. רוזנברג: יתכן שבמדינה אחרת ההתיישבות היא חל חנה אחת. אני מציע לכתוב בסעיף (ב) במקום "לא יזקק בית-מסג" - "רשאי בית-מסג לא להיזקק". זה היה נותן לבית-המסג את האחרות לקחת בחיבוך את הבעיות של הדדיות.

היו"ר נ. ניר: לי יש סטיקות בכיוון אחר. את הסאיר חובות בחו"ל בא הנה ויושב. מה חמש שנים, שבע שנים, ונתאן מגיע הנה מישהו שמתחיל לכלכל לו את המוח. אולי לנסח זאת כך שתהיה התיישבות, אבל נסאיר את הדבר לדסקרציה של בית-המסג. לא הייתי מציע לקבוע את מספר השנים.

ה. הלל: הדבר הזה אינו יכול לבוא כאמחה. המדובר על מס-דין שיצא בגיו.

מ. בגין: אני מציע שההתיישבות תהיה שבע שנים, ואני מציע לקבל את הצעת רוזנברג להסאיר לבית-המסג שיקול.

הסעיף הזה אינו דן באכיפה אלא בהכרה. ובין שני הדברים יכול לעבור נרק זמן. לכן תקופת הזמן צריכה להיחשב לא ממתן מס-הדין בחו"ל אלא מהיום בו ניתנה ההכרה בארץ, או לסי התאריך המאוחר יותר.

ש. הלל: לא ברור לי מה פירוש "אם הוא בר-ביצוע". לדעתי לא פחות חשוב לבדוק אם פסק-הדין בר-ביצוע כאן, ולא רק אם היה בר-ביצוע במקום בו ניתן. אולי טוב להסתפק בכך שנכתוב רק "אם הוא בר-ביצוע" מבלי לציין היכן.

ש. יוניצ'סון: אם קובעים שבע שנים, ומישהו מגיש בקשת הכרה בחודש האחרון, צריך לתת לו זמן נוסף עד לאכיפת פסק-הדין.

ד. בר-רב-האי: אינני מתאר לי סקרה בו יפרידו בין בקשות להכרה ובין בקשות לאכיפה.

ש. יוניצ'סון: קורה ששאלת ההכרה מתעוררת אינצידינטאלית בטשטש אחר.

ב. אזניה: האם אין לקשור את ענין ההתיישבות רק עם ההכרה ולא עם האכיפה? לדעתי, ברגע שדורשים הכרה, נעשה הפעולה שפסיקה את ההתיישבות. הייתי כותב כך: "לא יזקק בית-מסג לבקשת הכרה של פסק-דין זר אלא אם - -".

ש. רוזנברג: יש הבדל גדול בין הכרה ואכיפה. לגבי אכיפה צריך להוכיח גם שפסק הדין הוא בר-ביצוע. וחובת ההוכחה היא על התובע. לכן צריך להגיד: "לא יוכר ולא יאכף". ואינני מקבל שבין הכרה ואכיפה יכולה לעבור תקופת זמן שבינתים תחול ההתיישבות. ואם לא יהיה זה דבר נוקשה, ואחרי התאריך הזה יהיה שיקול דעת לבית-הדין, אינני רואה בכך כל קושי.

ה. רוזנבאל: לגבי הכרה אין בעיה של התיישבות. כל ענין ההתיישבות מתעורר רק לגבי אכיפה. יש פסק-דין אשר לגביהם אין צורך באכיפה אלא רק בהכרה. אבל בסקרה שיש צורך באכיפה, אין מניס קודם להכרה בפסק-הדין אלא ישר לאכיפתו.

מ. בגין: לו אותו בית-מסג הטכיר בפסק-הדין היה רשאי גם לאכפו, הבעיה לא היתה מתעוררת. ומכל מקום, אז היא היתה תיאורטית יותר מאשר פרקטית. אבל אם כל בית-מסג יכול לתת הכרה,

ט. בגין:

ורק בית-משפט יחיד יכול לאכוף, הרי שלפעמים יכול לעבור זמן קורה שהתובע חושב שאין זה כדאי לב לתבוע את זכותו, כי הוא יודע שבינתיים לא יצא טזה שום דבר ואין זה כדאי לו להוציא את ההוצאות הכרוכות בכך. לפעמים יכול התובע לאחר ההכרה לדחות את הגשת הבקשה לאכיפה, מפני שהפסק אינו בר-ביצוע. עצם התנאי הזה קובע את האפשרות שיכולה לעבור תקופת זמן בין שני השלבים. ולכן צריך להוסיף זמן בטקרה של אכיפה.

אולם אם אפשר היה לתת סמכות לכל בית-משפט לתת גם הכרה וגם אכיפה, היו כל הדברים האלה באים על פתרונם.

ד. בר-רב-האי: שאלת ההתיינות מתעוררת רק במקרה של איכוף. וכאן יש הכרח להגביל זאת. אדם אינו יכול להיות כל היום תחת מיוס של איזה פסק-דין שניתן נגדו באיזה מקום. אבל בטענות הטייחדות שלנו יכולים להיות דברים יוצאים מן הכלל. וצריך לפתוח פתח. צריך לקבוע כי בית-המשפט, אם ימצא זאת לצורך, רשאי יהיה להאריך את תקופת ההתיינות.

ה. הלל: אולי להגביל את אפשרות זאת לטיקול, ל-15 שנה? כלומר, לאחר 15 שנה לא תהיה גם אפשרות ליוצאים מן הכלל.

ו. יוניצ'מן: יכול לקרות שלאחר שאדם מקבל הכרה, הוא מנסה לגטור את הענין בטוב אם הצד השני, מבלי לבהל משפט על אכיפה. ואז יכול להיות רוח זמן בין שני הדברים. לדעתי, צדק חבר הכנסת בגין בכך שטוחר להינתן זמן נוסף בין ההכרה והאכיפה.

א. ירין: הארכת התקופה מחטט לסבע שנים לא תיתקל בהתנגדות מצדנו, וגם ל הגטישות שרוצים להכניס כאן. אין זה טוחר להיות דבר אבסולוטי. אבל לא הייתי אומר "רשאי בית המשפט להיזקק" מפני שלפי נוסח זה אין בית-המשפט יודע מתי להיזקק ומתי שלא להיזקק. הייתי מקבל את הרעיון הזה, אבל בנוסח אחר: "לא יזקק בית-משפט לבקשת אכיפה של פסק-חוץ אלא אם הוגש תוך שבע שנים מיום שניתן הפסק, אלא אם כן יבוא טייחדות שטעדיקות את האיחור".

בנוגע להכרה, היו קיימות שתי אפשרויות. היתה אפשרות שהחוק יקבע להכרה תהליך טטפטי בפני עצמו, כפי שנעשה לגבי אכיפה. אולם ההצעה הלכה כן אחר לגטרי. היא נתנה תהליך טייחד רק לאכיפה, וההצעה היא שזה יהיה טרוכד בירושלים. נגיע לסעיף הזה ונדון על כך. יתכן שיתברר כי אין לכך הצדקה. אבל לפי ההצעה הזאת ההכרה אינה תהליך טטפטי בפני עצמו. אינני יכול לפנות לבית-משפט ולבקש הכרה, אלא רק אכיפה. פניה להכרה בטקרה של פסק על תשלום חוב, אינה טטסיפה לאף אחד. כך שאין זו שאלה של פניה כפולה ושל צורך להתחיל בתהליך טחדט. ובנוגע להכרה, שאלת ההתיינות אינה מתעוררת. כי אין באים לבקש צו הכרה. אלא שבתוך טטפט, מגב ניהולו, מתעוררת לפעמים שאלה שדונה כבר בין הצדדים בחו"ל, ואז יש צורך בהכרה.

ז. יוניצ'מן: באופן טיאורטי טותר לקבל הכרה בלי אכיפה?

ח. ירין: באופן טיאורטי - יתכן. אבל ההגיון אומר שאף פעם איש לא יעשה זאת.

פ. רוזן: לבעיה של הזמן, חמט או שבע שנים: החוק הזה בדרך כלל נותן בידי התובע דרך לטטט את תביעתו, אם התביעה היא נגד הנשבע, ואז זה יותר פשוט. אבל אם התביעה נגד היורשים, הענין של "וניתנה לו הזדמנות טביחה להתגונן" הוא יותר קשה, ונדסה לי בטקרה זה טוצדק שלא לקטור את היורשים לתקופה יותר טדי טטוטכת.

פ. רונן: אנחנו עומדים להציע חוק שמקצר את תקופת ההתייבות הרגילה לטבע שנים. אם חוק זה יתקבל, לא יהיה כלל הבדל בין התקופה הנקבעת כאן ובין תקופת ההתייבות הרגילה. צריך לקבול אם אין זה הגיוני לקבוע כאן תקופת התייבות יותר קצרה מהרגילה.

לטלים: "בר-ביצוע באותה המדינה בה ניתן", אני מבטן את הקושי. נאמר שבאותה מדינה יש חוק האוסר כי אם הפסק לא הוגש להוצאה לפועל תוך שלוש שנים, הוא אינו בר-ביצוע. בטקרה כזה לא יהיה זה צורך לתת לתובע תקופה יותר ארוכה כאן.

פ. יוניצ'סון: אני מציע להוסיף בפסקה (ב): "או תוך שנתיים אחרי פסק הדין הוכר על-ידי בית-דין בישראל".

גב' ח. לנדאו: בית-משפט אינו נותן פסקי-דין בלתי אפקטיביים. אם התביעה שאתה מעוניין בה היא ביצוע של פסק-דין, אתה פונה לבית-המשפט ומבקש אכיפה של פסק-דין זה. אבל אם אתה מעוניין רק בהכרה, אין לכך הליך מיוחד, אלא אם ההכרה מתבקשת באופן אינציבטאלי, מגב דיון בענין אחר.

בדרך כלל, בכל המדינות, החוקים הדנים בהכרה של פסקים זרים, אינם דנים בהכרה אלא באכיפה. ההצעה הזאת דנה בהכרה ואכיפה, והיא דנה בהכרה רק מתוך אנלוגיה לכללי האכיפה.

צריך לזכור כי לצורך של אכיפה צריך להוכיח כי פסק-הדין לא בוצע בחו"ל, וגם זה יכול להיות. יכול להיות פסק-דין אשר מטלט אחר כל התנאים הכלולים בסעיף 3, אבל הוא בוצע בחו"ל.

פ. יוניצ'סון: סעיף 3 אינו סותר. הוא עומד בסעיף עצמאי. לדעתי, אפשר לפיו להפריד בין הדברים ולבקש צו הכרה.

פ. רונן: יתכן כי מוטב היה לבנות את החוק בצורה אחרת. אולי מוטב קודם כל לדבר על איכוף, לציין את הדברים הטכניים בסעיף 3 ובסעיף 5. ורק אחרי כן לאשר שאם מתעורר שאלת ההכרה בפסק-דין זה שלא בטשפט על אכיפה, יחולו על ההכרה התנאים הטכניים בסעיף 3.

היו"ר נ. ניר: אולי מוטב לקבוע באיזו מהי צורה שיש שני סוגי פסקי-דין, פסקי-דין דקלרטיביים, הזקוקים להכרה בלבד, ופסקי-דין הזקוקים לאיכוף.

פ. רוננברג: אינני מקבל את הגישה שלגבי הכרה אינה מתעוררת שאלת ההתייבות. אבל זה ענין של ראיות.

אני מציע להשאיר את התקופה של חמש שנים, עם מתן דיסקרציה לבית-המשפט. ואני מציע לכתוב "לא יזקק בית-משפט לבקשת הכרה או אכיפה".

א. ירון: זה יכול היה להיות נכון אילו להכרה היתה פרוצדורה בפני עצמה. ואני מסכים עם שר המשפטים שאפשר לערוך את הסעיפים בסדר קצת אחר כדי שהדבר יהיה ברור. אבל אינני יכול להסכים שענין ההכרה יהיה סוגבל בזמן. אני מבין שכונתם של חברי הכנסת רוננברג וורהפטיג היא לצמצם את האפשרות של הכרה בפסקי-חוק. אבל כל זמן שקיימת המסגרת הכללית של החוק, ענין ההכרה אינו יכול להיות נתון להגבלה בזמן.

הוחלט: 1. לקבל את הצעת שר המשפטים לבנות את החוק
 טחדט באופן שהוא ידון כולו באכיפה, ורק
 לאחר זאת תהיה תוספת בנוגע לאפשרות של
 הכרה באופן אינצידנטאלי.

2. לקבל את ההצעה שתקופת ההתיישנות במקרה זה
 תהיה 5 שנים, עם מתן אפשרות לסקרים יוצאים
 מן הכלל, בנוסח שהוצע על-ידי ה' ידין.
 הסתייגות לט. יוניצ'סן.

הינ"ר נ. ניר: אני טאחל לחברי הוועדה חופס נעים.

הישיבה נבעלה בשעה 13.00.